

Rola rodziców w nauce dziecka

Proces nauczania dziecka wymaga współdziałania szkoły i rodziny. Nauczanie nie jest wyłącznie obowiązkiem nauczycieli. Dziecko na lekcji uczy się, rozwiązuje zadania i problemy pod kierunkiem nauczyciela. Natomiast w domu powinno otrzymać pomoc ze strony rodziców. Pomoc w nauce dziecka, stworzenie odpowiednich warunków do pracy umysłowej jest ważnym obowiązkiem, zwłaszcza na początku edukacji dziecka. Jeśli uczeń nie napotyka na żadne trudności w nabywaniu wiadomości i umiejętności szkolnych, chętnie się uczy i jest dość samodzielny, udział rodziców w wykonywaniu zadań domowych nie musi być duży. Wystarczy obecność kogoś bliskiego, ukierunkowanie dziecka, kontrola jego działań, dopilnowanie, czuwanie nad starannym wykonaniem, gotowość do udzielania wyjaśnień oraz pochwała za wysiłek i starania. Jeśli jednak nauka sprawia dziecku mniejsze lub większe trudności, rodzice powinni bardziej zaangażować się w proces nauczania. Do zadań rodziców należy:

- 1. *Rozwijanie zainteresowania nauką.*** Dziecko musi mieć świadomość, że nauka szkolna jest najważniejsza. Zapał, motywacja do nauki, obowiązkowość i sumienność tworzy się u dziecka wówczas, kiedy widzi ono zainteresowanie rodziców jego nauką. Przez cały czas rodzice powinni okazywać zainteresowanie wszelkimi sprawami szkolnymi, na bieżąco orientować się w osiągnięciach dziecka, kłopotach i porażkach, cieszyć się jego sukcesami, chwalić, nagradzać za wysiłek, nie bagatelizować zaniedbań. Dziecko widząc taką postawę rodziców będzie czuło satysfakcję z własnych osiągnięć i chętniej pogłębiało wiedzę.
- 2. *Współpraca z nauczycielem.*** Rodzic powinien systematycznie uczęszczać na zebrania, domagać się rozmów z wychowawcą, interesować się wynikami dziecka, dopytywać się, z czym dziecko ma problem, prosić o wskazówki i podejmować pracę na terenie domu. Jeśli dziecko ma jakiegokolwiek zaburzenia rozwoju, cierpi na chorobę przewlekłą nauczyciel musi być o tym poinformowany, aby mógł zrozumieć zachowanie i trudności dziecka oraz wdrożyć odpowiednie formy pomocy. Dobre relacje między rodzicami a nauczycielami służą dziecku. Ważne jest zatem, aby obie strony postarały się o zbudowanie atmosfery wzajemnego zrozumienia i zaufania, o nawiązanie konstruktywnej i stałej współpracy.

3. ***Dbanie o zdrowie dziecka***, troska o właściwe odżywianie i racjonalny tryb życia. Rodzice powinni być w stałym kontakcie z lekarzem, przeprowadzać badania kontrolne, w przypadku stwierdzenia jakichkolwiek wad czy zaburzeń muszą zgłaszać się z dzieckiem na badania specjalistyczne. Wszelkie problemy zdrowotne, wady fizyczne czy zaburzenia natury emocjonalnej utrudniają uzyskiwanie dobrych wyników w nauce. Należy dbać o prawidłową dietę bogatą w białko i wysoko nienasycone kwasy tłuszczowe (ryby, owoce morza, tran, witamina A+E).
4. ***Tworzenie właściwej atmosfery w rodzinie***. Dziecko dobrze czuje się w rodzinie, w której panuje spokój, ono samo czuje się akceptowane, doceniane, potrzebne, jest traktowane serdecznie i ciepło. Zaspokajanie potrzeb emocjonalnych dziecka warunkuje jego proces uczenia się, sprzyja osiągnięciu pozytywnych wyników. Dziecko, które jest narażone na przykrą, konfliktową, pełną napięcia atmosferę w domu, które nie ma poczucia bezpieczeństwa, często napotyka na trudności w nauce. Nie jest bowiem w stanie skupić uwagi na lekcjach, na materiale, cała jego energia skierowana jest na przeżycia, emocje związane z sytuacją domową.
5. ***Właściwa organizacja codziennych zajęć dziecka***. Należy ustalić i wdrożyć stały rozkład dnia – ta sama pora wstawania, spożywania posiłków, wykonywania obowiązków, kładzenia się spać. Dziecku daje to poczucie ładu i spokoju. Jego organizm, zwłaszcza układ nerwowy ma czas na regenerację. Można pomóc dziecku w ułożeniu planu dnia przewidującego określoną porę na wykonanie różnych zadań i prac. Dziecko powinno mieć zapewniony odpoczynek w ciągu dnia, zwłaszcza po powrocie ze szkoły i najlepiej w formie czynnej oraz odpowiednią ilość snu w nocy. Nie należy przyzwyczajać dziecka do długiego oglądania telewizji. Trzeba wdrożyć dziecko do obowiązków nie związanych ze szkołą, które jest w stanie wykonać, np.: sprzątanie, robienie zakupów, opieka nad młodszym rodzeństwem. Konieczne jest przyzwyczajanie dziecka do systematyczności, do wywiązywania się z nałożonych obowiązków. Nauczyć dziecko racjonalnego wykorzystania czasu w ciągu dnia tak, aby umiało pogodzić obowiązki szkolne i domowe.
6. ***Pomoc w nauce na terenie domu***. Dopełnieniem pracy lekcyjnej jest nauka na terenie domu. Odrabianie pracy domowej, powtarzanie i utrwalanie materiału opracowywanego na lekcji, przygotowywanie się do nowej lekcji to czynności, za które odpowiedzialni są rodzice. Muszą jednak pamiętać, iż nie należy przystępować do odrabiania zadań domowych:

- od razu po zakończeniu zajęć w szkole, ponieważ dziecko ma prawo czuć się zmęczone, a kiedy jest zmęczone pracuje dłużej i mniej efektywniej;
- kiedy dziecko jest głodne lub spragnione;
- bezpośrednio po obfitym posiłku, ponieważ organizm jest nastawiony na trawienie a nie pracę umysłową;
- późnym wieczorem, po godzinie 20.

Rodzice powinni stworzyć dziecku odpowiednie warunki do pracy umysłowej: stałe miejsce (najlepiej biurko), porządek na biurku, przygotowane potrzebne pomoce i przybory, dostosowaną do wzrostu dziecka wysokość biurka i krzesła, ład i porządek w otoczeniu, dobre oświetlenie, ciszę, możliwość skupienia uwagi. Trzeba ograniczyć silne bodźce, czyli unikać głośnej muzyki, włączonego telewizora, radia, głośnego rozmawiania. Wokół stołu do odrabiania lekcji nie eksponujemy obrazków, maskotek, zabawek, aby uniknąć rozpraszania dziecka. Przynajmniej pół godziny przed rozpoczęciem odrabiania lekcji dziecko powinno się wyciszyć – usiąść w spokojnym miejscu, by przeczytać jakieś opowiadanie albo posłuchać muzyki, czy też po prostu pomyśleć o czymś przyjemnym. Dziecko powinno najpierw wykonywać zadania trudniejsze a potem pozostałe. Na zadania najtrudniejsze potrzeba najwięcej energii. Przy odrabianiu zadania nie należy spieszyć się od razu z gotowym wyjaśnieniem, nie wyręczać, lecz raczej pokierować za pomocą pytań i poleceń rozumowaniem dziecka, czasem wskazać odpowiednią lekturę albo naprowadzić na właściwą drogę tak, aby dziecko samo znalazło rozwiązanie. Doświadczony nauczyciel bez trudu rozpozna prace niesamodzielne. Prace domowe odrabiane przez rodziców lub rodzeństwo łatwo zidentyfikować po stylu, doborze wyrazów, układzie treści, metodzie rozwiązania itp. Rodzice dopuszczając się oszustwa wobec nauczyciela dają tym samy zły przykład własnemu dziecku. Wyręczanie dziecka w odrabianiu prac domowych uczy go nieuczciwości, unikania większego wysiłku, odbierania nagród za pracę wykonaną przez kogoś innego. Dzięki sumiennej i uczciwej nauce domowej dziecko utrwala i pogłębia zdobyte w szkole wiadomości, wdraża się do podejmowania wysiłku umysłowego, inicjatywy, samodzielnego zdobywania różnych informacji, planowania i organizowania własnej pracy, samokontroli wykonanych zadań, kształtuje pomysłowość, samodzielność myślenia i działania, usprawnia umiejętności, rozwija sprawność w uczeniu się przez stosowanie różnych technik. Rodzice powinni dopilnować, aby przed pójściem do szkoły dziecko odrobiło wszystkie prace domowe, było przygotowane do odpowiedzi ustnej, do

klasówek i sprawdzianów, aby miało zgromadzone materiały wymagane przez nauczyciela, książki, zeszyty i przybory szkolne.

Zapamiętywanie zawartych w tekście informacji można ułatwić poprzez zachęcanie dziecka do powtarzania tego, co przeczytało. Umiejętne powtarzanie przeczytanej informacji powoduje, że jest ona „przesyłana” z pamięci krótkotrwałej do pamięci długotrwałej. Należy to wykonywać w odpowiednich odstępach czasu: 1 raz – zaraz po przeczytaniu, 2 raz – po upływie kilku dni, 3 raz – po tygodniu lub dzień wcześniej przed sprawdzianem.

7. ***Konsekwentne stosowanie reguł obowiązujących w trakcie nauki.*** Warto ustalić z dzieckiem zasady, których będzie przestrzegało przed każdym odrabianiem lekcji. Można te zasady spisać na dużej kartce i powiesić w miejscu przeznaczonym na pracę dziecka.

- Najpierw piję szklankę wody, aby rozjaśnić swoje myśli.
- Biorę zeszyt, w którym zapisałem, co mamy zadane i sprawdzam, jakie zadania muszę wykonać.
- Zawsze zaczynam od tego, co najtrudniejsze.
- Przed rozpoczęciem odrabiania lekcji przygotowuję miejsce pracy.
- Wszystkie książki i zeszyty, których nie potrzebuję do danego przedmiotu odkładam na bok.
- Pracuję powoli, ponieważ wtedy popełniam mniej błędów i w sumie potrzebuję mniej czasu na wykonanie zadania.
- Jeśli mam jakieś pytanie, nie radzę sobie z czymś pytam rodzica, starszą siostrę lub brata.
- Pracuję spokojnie i w ciszy.
- Kiedy skończę jeden przedmiot znowu piję szklankę wody, zanim zacznę dalej pracować.